

राज्यामध्ये शालेय विद्यार्थ्यांची वाहतूक करणाऱ्या वाहनांनी मोटार वाहन कायदा १९८८, केंद्रीय मोटार वाहने नियम १९८९ व महाराष्ट्र मोटार वाहन नियम १९८९ मधील तरतुदीचे पालन करणे.

महाराष्ट्र शासन

गृह विभाग

शासन आदेश क्र.एमव्हीआर-०८०६/३५३/परि-२,
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२. दिनांक : २२ ऑगस्ट, २००६.

परिपत्रक

राज्यामध्ये शालेय विद्यार्थ्यांची वाहतूक करणाऱ्या वाहनांनी मोटार वाहन कायदा १९८८, केंद्रीय मोटार वाहने नियम १९८९ व महाराष्ट्र मोटार वाहन नियम १९८९ मधील तरतुदीचे पालन करणे व मा. सर्वोच्च न्यायालयाने यादिका क्र.१३०२९/१९८५ मध्ये दि.२०.११.१९९७ व १६.१२.१९९७ रोजी दिलेल्या निर्देशांची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करण्याबाबत शिक्षण सचिव, मनुष्यबळ विकास मंत्रालय, केंद्र शासन, नवी दिल्ली यांनी त्यांच्या दि.१.३.२००६ च्या पत्रातून सूचना दिलेल्या आहेत. तसेच संदर्भात खाली नमूद मुद्यांवर कार्यवाही करण्याबाबत निर्देश दिले आहेत.

- १) विद्यार्थ्यांची वाहतूक करणाऱ्या वाहनावर पुढे व मागे "School Bus" असे ठळकपणे नमूद करावे.
- २) शाळेने भाडे तत्वावर बस घेतली असल्यास "On School Duty" असे ठळकपणे नमूद करावे.
- ३) कोणत्याही बसमध्ये विहित प्रयासी क्षमतेपेक्षा अधिक विद्यार्थ्यांची ने-आण करू नये.
- ४) प्रत्येक बसमध्ये प्रथमोपचार व अग्नीशमन यंत्र उपलब्ध असावे.
- ५) बसच्या खिडक्यांना संरक्षित जाळी लावण्यात यावी.
- ६) बसच्या दर्शनीय भागावर शाळेचे नांव व दूरध्वनी क्रमांक नमूद करावा.
- ७) शालेय बस चालकाकडे किमान पाच वर्षांचा प्रत्यक्ष वाहन चालविण्याचा अनुभव तसेच कोणत्याही वाहतूक गुन्ह्याची पार्श्वभूमी नसावी.
- ८) मोटार वाहन नियमामधील नियम क्र.१७ नुसार वाहन चालकाव्यतिरिक्त बसमध्ये वाहन चालविण्यास पात्र असलेली दुसरी व्यक्ती उपलब्ध असावी.
- ९) शालेय दप्तर व बॅगज ठेवण्यासाठी सीटखाली पुरेशी जागा उपलब्ध करून द्यावी.
- १०) बसमध्ये विद्यार्थ्यांच्या सुरक्षिततेसाठी "Escort" शक्यतो शिक्षक उपलब्ध करून देण्यात यावी.

राज्यामध्ये शाळेतील विद्यार्थ्यांच्या वाहतूकीकरिता विविध वाहनांचा वापर केला जातो.

तसेच सदर वाहन चालकांकडून मोटार वाहन अधिनियम व नियमांचे बऱ्याचदा उल्लंघन केले जाते असे निदर्शनास येते. वाहतूक करण्यायोग्य नसलेल्या वाहनातून शालेय विद्यार्थ्यांची वाहतूक केल्यास त्यांचे जिवितास धोका संभवतो. त्यामुळे शाळेय विद्यार्थ्यांची वाहतूक करणारी वाहने कायदे व नियम यांची अंमलबजावणी करतात अथवा नाही याची तपासणी करावी. तसेच केंद्र शासनाच्या सुचनांचे त्वरित अनुपालन करावे.

सदर परिपत्रकातील सुचना अत्यंत महत्वाच्या असल्याने मोटार वाहन विभागातील अधिकार्यांनी आपल्या अधिपत्याखालील कर्मक्षेत्रातील सर्व सरकारी/ खाजगी शाळांचे व्यवस्थापक, मुख्याध्यापक, प्राचार्य यांच्या निदर्शनास सदर सूचना आणाव्यात. तसेच आपल्या कार्यक्षेत्रातील सर्व सरकारी व खाजगी शाळांच्या मुख्याध्यापक, प्राचार्य यांची बैठक घेऊन त्यांना वाहनातून शालेय विद्यार्थ्यांच्या होणाऱ्या वाहतूकीच्या अनुषंगाने कायदा व नियमांतील तरतुदींचे महत्व पटवून द्यावे. त्याचबरोबर नविन स्कूलबस नोंदणी करताना वरील बाबींची पूर्तता करण्यात आलेली आहे याची खात्री करण्यात यावी.

सदर परिपत्रक आपल्या अधिपत्याखालील अधिकारी व कर्मचारी यांच्या निदर्शनास आणावे व त्यांना सदर परिपत्रकातील सुचनांची काटेकोरपणे अंमलबजावणी करणेबाबत सूचना द्याव्यात.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(रमेश शिंदे)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन, गृह विभाग.

प्रत माहिती व आवश्यक कार्यवाही करिता.

- अपर पोलीस महासंचालक (वाहतूक), महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- सह परिवहन आयुक्त, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- सर्व उग परिवहन आयुक्त, परिवहन आयुक्त कार्यालय, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- सह पोलीस आयुक्त, (वाहतूक), मुंबई.
- सर्व जिल्हा दंडाधिकारी.
- सर्व पोलीस आयुक्त.
- सर्व पोलीस अधीक्षक.
- सर्व प्रादेशिक परिवहन अधिकारी.
- सर्व उग प्रादेशिक परिवहन अधिकारी.
- शालेय शिक्षण विभाग.
- सार्वजनिक बांधकाम विभाग.
- सर्व आयुक्त, महानगरपालिका.
- सर्व मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद.
- सर्व मुख्याधिकारी, नगरपालिका.
- शिक्षण संचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- शिक्षण उप संचालक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.
- नियडनस्ती.